

VILÁG- TÖRTÉNET

5. (37.) évfolyam 2015. 4.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET FOLYÓIRATA

- **GYÓNI GÁBOR**
OROSZORSZÁG MINT BIRODALOM
- **SZ. BÍRÓ ZOLTÁN**
AZ OROSZ BIRODALOM „IDEGENJEI”
- **JEKATYERINA PRAVILOVA**
A BELSŐ TRANSZFEREK SZEREPE
AZ OROSZ BIRODALOM IGAZGATÁSÁBAN
- **DEÁK ANDRÁS**
GAZDASÁGI MODERNIZÁCIÓ ÉS ORIENTÁCIÓVÁLTÁS
A POSZTSZOVJET TÉRBEN
- **ALEKSZANDR SZTIKALIN**
AZ 1956-OS MAGYAR FORRADALOM
ÉS A SZOVJET–JUGOSZLÁV VISZONY
- **SZEMLE**
KÉPES GYÖRGY, KRÁNITZ PÉTER PÁL, KECSKÉS D. GUSZTÁV ÍRÁSAI

VILÁGTÖRTÉNET
A Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézetének folyóirata

Szerkesztők
Bottoni Stefano (felelős szerkesztő)
Bíró László (szerkesztő), Farkas Ildikó, Martí Tibor,
Skorka Renáta (rovatvezetők)
Katona Csaba (olvasószerkesztő)

Szerkesztőbizottság
Glatz Ferenc (elnök), Anderle Ádám, Borhi László,
Erdődy Gábor, Fischer Ferenc, Fodor Pál, Klaniczay Gábor,
Majoros István, Papp Imre, Pók Attila, Poór János

5. (37.) évfolyam 2015. 4.

TARTALOM

Birodalomkutatás Oroszországban (Sz. Bíró Zoltán)	503
<i>Tanulmányok</i>	
Gyóni Gábor: Oroszország mint birodalom. Az Orosz Birodalom területe és népessége	505
Sz. Bíró Zoltán: Az Orosz Birodalom „idegenjei”	521
Jekatyerina Pravilova: A belső transferek szerepe az Orosz Birodalom igazgatásában	553
Deák András: Az inercia jegyében. Gazdasági modernizáció és orientációváltás a posztszovjet térben	575
Font Márta: I. András és Bölcs Jaroszlav	607
Sashalmi Endre: A koronázási érme mint legitimációs médium a 18. századi Oroszországban. I. Katalin, Anna, Erzsébet és II. Katalin császárnők koronázási érméinek ikonográfiai vizsgálata	625
<i>Műhely</i>	
Alekszandr Sztikalin: Az 1956-os magyar forradalom és a szovjet–jugoszláv viszony 1956–1957. Egy orosz–szerb forráskiadási munkálat kapcsán	645
<i>Szemle</i>	
Az emberi testtől az óraműig. Az állam metaforái és formaváltozásai (Képes György)	667
Atatürk és az Új Törökország képe a náci ideológiában (Kránitz Péter Pál)	672
A frankofón Európa és Magyarország a hidegháború kezdetén (Kecskés D. Gusztáv)	675

Jelen számunkat szerkesztette: Sz. Bíró Zoltán

A frankofón Európa és Magyarország a hidegháború kezdetén¹

Az utóbbi évek örvendetes fejleménye, hogy a magyar–francia kapcsolatok 1945 és 1990 közti időszakának tanulmányozásához immár igen jelentős és egyre bővülő szakirodalom áll rendelkezésünkre. Fejérdy Gergely könyve, amely a szerző 2009-ben a Sorbonne Paris IV Egyetemen megvédett doktori disszertációja alapján készült, a két ország közti klasszikus diplomáciai kapcsolatok bemutatásánál jóval többre vállalkozik. Egyrészt Franciaországon túl bevonja vizsgálódásaiba a külkapcsolataiban szintén a francia nyelvet használó Belgiumot és Svájcot is. Másrészt a diplomáciai-politikai viszony alakulásának részletes bemutatásán túl a gazdasági és kulturális összefüggésekre is bőszégesen kitér. És mindezt a kelet-közép-európai térség egészének összefüggésrendszerébe ágyazza.

Fejérdy Gergely tekintélyes méretű, több mint 600 oldalas monográfiájának megírásához hatalmas mennyiségű forrást dolgozott fel. A nemzetközi kapcsolatokra vonatkozó általános összefüggések megvilágításához nem csupán a legújabb, főként francia nyelvű szakirodalmat használta fel, de merített a historiográfia korábbi évtizedeinek időtálló műveiből is. A szerző elmélyült levéltári kutatásokat folytatott a négy vizsgált országban, különösen Franciaországban és Magyarországon. Az érintett külügyminisztériumok dokumentumain túl kezébe vette a NATO és a francia katonai hírszerzés vonatkozó iratait is. A francia és a belga katolikus levéltárakra is kiterjedt a figyelme.

Franciaország, Belgium és Svájc, valamint Magyarország 1944 és 1956 közti viszonyának bemutatását a szerző nagy ívű gondolatkísérlet keretében végzi el. Ennek lényege, hogy három olyan európai ország külpolitikáját hasonlítja össze, amelyek nemzetközi státusa különbözik ugyan, összeköti őket azonban a közös nyelv, a kulturális közösség és számos történelmi kapcsolódás van közöttük. A könyv alaphipotézise szerint valamely ország nyelve befolyásolhatja külpolitikai választásait: Franciaország, Belgium és Svájc egyaránt a francia nyelvet használja – természetesen az egymás közti hivatalos interakciók során is. A szovjet befolyás alá került Magyarországgal kapcsolatos eseményekre (például a Rajk-per, Nagy Imre 1953-as miniszterelnöki kinevezése) adott reakciók jól dokumentálható lehetőséget adnak az összehasonlításra. A vizsgálat kiértékelhetőségét növeli, hogy Fejérdy a külpolitikai konvergenciát konkrét ország – illetve országcsoport – vonatkozásában, egy részletesen kutatható időtávot kiválasztva figyeli meg. Induktív módszer alkalmazásával a tények részletes feltárásából és bemutatásából indul ki. Úgy véli, hogy a három,

¹ Fejérdy, Gergely: *L'Europe francophone et la Hongrie au début de la guerre froide. Les relations diplomatiques et culturelles entre les pays francophones de l'Europe occidentale et la Hongrie de 1944 à 1956*. Paris, Honoré Champion Éditeur, 2014. 607 p. (Bibliothèque d'études de l'Europe centrale. Collection dirigée par Daniel Tollet. 14. « Série Histoire contemporaine » sous la direction de Frédéric Dessberg.)

általá frankofónnak nevezett európai ország külügyi rendszerében szövődő hivatalos és félhivatalos személyes kapcsolatok – amelyeket megkönnyít a közös nyelv – hatással vannak a diplomáciai döntésekre is.

A három ország budapesti követségeit számos közös „élmény” is összekötötte: így például 1948. szeptember 16-án a magyar hatóságok letartóztatták Lucien Gouazé kapitányt, a francia katonai hírszerzés bécsi vezetőjét és sofőrjét a budapesti belga követségről kifelé jövet. A kapitánynak sikerült a nála lévő anyagokat a belga követségen hagyni, így nem tudták rábizonyítani magyarországi tevékenységét. Mindazonáltal elítélték, és a Szovjetunióba hurcolták. Az eset kapcsán bebörtönözték a belga képviselőt egyik francia származású munkatársát, valamint több magyar állampolgárt is, akik kapcsolatban álltak a két követséggel.

A szerző meggyőzően érvel amellett, miért is tekinthető jó választásnak a francia nyelv: hosszú ideig elsőrendű szerepet játszott a diplomáciában, és – ahogyan írja – „sok ember képzeletében a humanista értékek és főként a kultúra hordozója...”. Ezek az asszociációk szerint „különös egyetemességgel és nyitottsággal” ruházzák fel ezt a nyelvet, ami még inkább alkalmassá teszi a nemzetközi kommunikációban való felhasználásra. Ezzel magyarázza Fejérdy azt a tényt, hogy noha Belgiumban és Svájcban csupán a lakosság egy részének az anyanyelve a francia, mindkét ország külkapcsolataiban mégis ezt használja.

A műben feldolgozott mintegy 12 év fejleményeit négy periódusra osztva (1944–1947, 1947–1949, 1950–1953, 1953–1956) mutatja be a szerző, az egyes időszakokat kismonográfia terjedelmű részekben előadva. A kifejtés módja minden esetben a következő: előbb meghatározza, hogy az adott korszakban milyen helyet töltöttek be a vasfüggöny mögötti országok – különösen Magyarország – a három frankofón ország külpolitikájában, majd a kétoldalú kapcsolatok részletes bemutatása következik, azok politikai, gazdasági és kulturális vetületeit egyaránt tárgyalva. Szó esik az emigráció fontosnak ítélt témájáról is.

Az első rész az 1944. márciustól 1947. júniusig tartó szakaszt állítja elének, vagyis a II. világháború végétől a hidegháborús viszonyok kialakulásáig. Ebben az időszakban ment végbe a diplomáciai kapcsolatok újrafelvétele és a szemben álló blokkok kialakulása. Fejérdy bizonyos hasonlóságot mutat ki a három vizsgált államnak a térségünkkel – benne Magyarországgal – kapcsolatos magatartásában: igyekeztek minél gyorsabban helyreállítani a hivatalos kapcsolatokat Kelet-Közép-Európa államaival, Csehszlovákiát és Lengyelországot kulcsfontosságúnak ítélve Európa biztonsága és a gazdasági kapcsolatok újrakezdése szempontjából. Igyekeztek továbbá támaszt találni egy esetleges újabb német megerősődéssel szemben és megfigyelőállásokat létesíteni a szovjetek kialakuló érdekszférájában. Ezek az országok a szerző szerint tartottak attól, hogy a szovjet befolyás erősítése érdekében Moszkva beveti a pánszlávizmus és az ortodoxia kulturális fegyvereit is. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a hivatalos kapcsolatok felvételének nagy nehézségei ellenére is bizonyos optimizmussal közelítették régióinkhoz, különösen Magyarországhoz. Úgy érezték ugyanis, hogy Magyarország képes erőteljes ellenállást kifejteni a kiépülő szovjet uralommal szemben, amiben az 1945-ös választás eredményei és az 1947-es békeszerződés aláírása csak megerősítették őket.

A párhuzamosságok mellett Fejérdy felhívja a figyelmet Párizs, Brüsszel és Bern Magyarországgal kapcsolatos magatartásában megfigyelhető különbségekre is. Elemzése szerint a főként presztízsére és kultúrájának tekintélyére támaszkodni igyekvő Franciaország volt a leginkább derűlátó a kétoldalú kapcsolatok fejlődési perspektíváit és országunk jövőjét illetően. Svájc ennél realistábban ítélte meg az ország lehetséges mozgásterét a kialakuló

szovjet blokkon belül, és főként a gazdasági kapcsolatok fejlesztését igyekezett előtérbe állítani. Belgium volt a legborúlátóbb az aggasztó szovjet térfoglalás miatt.

Magyarországnak a három frankofón európai országhoz való hozzáállásában a szerző sok hasonlóságot fedez fel. Budapest igyekezett felhasználni azokat a külpolitikai elszigeteltségből való kilábalásra, a gazdaság háború utáni újraindítására. Arra törekedett, hogy kultúrája révén bizonyítsa függetlenségét a germán és a szláv világgal szemben. Fejérdy rámutat, hogy egyes társadalmi csoportok számára a három frankofón ország képviselte bizonyos értelemben a nyugati kultúrát, valamiféle „harmadik utat” a szuperhatalmak között. A kétoldalú diplomáciai kapcsolatok fejlődését 1944–1947-ben mindazonáltal fékezte a franciaországi és belgiumi magyar hadifoglyok ügye, valamint a kommunisták növekvő befolyása Magyarországon.

A második rész az 1947. júniustól 1949. decemberig tartó időszak fejleményeit tárgyalja. Fejérdy megfigyelései szerint a három frankofón ország Kelet-Közép-Európával kapcsolatos külpolitikája ekkoriban tovább közeledett egymáshoz. Felismerték, hogy fel kell adniuk azt a próbálkozásukat, hogy közvetítő szerepet játszanak a két szuperhatalom között. Ennek nyomán politikájuk fokozatosan két cél megvalósítására redukálódik: megkísérelnek megtartani a megfigyelőhelyüket a vasfüggöny mögött, és lépéseket tesznek nemzeti érdekeik védelmére (például a vállalatok köztulajdonba vételekor, a kém- és ezzel összefüggő kitiltási ügyekben vagy a nyugati külképviselőknek a külvilágtól való elszigetelése megakadályozása érdekében). Fel kellett ismerniük, hogy cselekvési terük szinte a nullára csökkent, és az államközi kapcsolatok helyét torz módon a kommunista pártok közti érintkezés kezdi átvenni. A belga és a svájci külpolitika 1947 nyarától már nagyon óvatos. A francia diplomácia Nagy Ferenc miniszterelnök lemondását és számos magyar politikus Nyugatra menekülését ugyan aggasztónak látta, 1948 tavaszáig mégis megőrzött bizonyos derűlátást.

Az 1950. januártól 1953. májusig terjedő periódust feldolgozó harmadik részből megtudhatjuk, hogy a három frankofón ország külpolitikája ez időre még közelebb került egymáshoz, és kapcsolatuk tovább erősödött az 1949–1950. évek nemzetközi megrázkódtatásai következtében (1949. augusztus: az első sikeres szovjet atombomba-kísérlet, október: a Kínai Népköztársaság megalakulása, 1950. június: a koreai háború kirobbanása). Párizsban, Brüsszelben és Bernben a csatlós államokkal fenntartott kapcsolatai teljesen formálissá válnak. Fejérdy megállapít bizonyos különbségeket a régió egyes országaihoz fűződő viszony alakulása tekintetében: a Magyarországgal fenntartott kapcsolat szerinte kevésbé romlott, mint a geopolitikailag fontosabbnak ítélt Lengyelországgal és Csehszlovákiával. Jugoszlávia viszont a szovjet blokkból való kiugrása miatt egészen más elbírálásban részesült. A három ország külügyi vezetése bizonyos habozás után úgy döntött, hogy a rengeteg nehézség ellenére a magyarországi diplomáciai jelenlétet mindenáron megőrzi a megfigyelőpont megtartása és az ellenzéki elemek bizonyos mérvű támogatása érdekében. E politika részeként a frankofón európai országok budapesti követségei nem csupán nagyon szorosan kapcsolatosak a egyházak helyzetének alakulásával, amelyek elsődleges szerepet játszottak a kommunista rendszerekkel szembeni ellenállásban, de több alkalommal segítették is azokat. Belgium 1950-ben felajánlotta, hogy befogadja a feloszlott szerzetesrendeket. A francia követség részt vett a magyar katolikus egyház és a Vatikán közötti kapcsolattartásban, és bizonyos információkat közvetített a fogságban lévő Mindszentyről. Svájc pedig a humanitárius segítségen túl a protestáns egyházakkal és a katolikus egyházzal egyaránt fennálló kapcsolatai révén igyekezett pontos értesüléseket szerezni a szovjet blokkbeli vallási helyzetről.

A szerző szerint továbbra is problémát jelentett, hogy a kétoldalú kapcsolatok, így a kulturális kapcsolatok is nagyrészt a kommunista pártok közt bonyolódtak, beleértve a

kommunista befolyás alatt álló szakszervezetek és a nemzetközi békemozgalom kereteiben létrejött kapcsolatokat is. A magyar külügy viszont a három frankofón országban egyre jobban megszerveződő, egymással összeköttetési hálózatokat kialakító antikommunista emigrációt tekintette a fő nehézségnek. A három vizsgált ország diplomáciája számára a kétoldalú viszony alakulása Sztálin haláláig nem tűnt perspektivikusnak. Egyedülálló ugyanakkor a szovjet blokkban, hogy a budapesti Francia Kulturális Intézet a jogi státusa körüli bizonytalanságok ellenére megszakiítás nélkül működhett az egész korszakban.

Az 1953. júniustól 1956. októberig tartó időszakot bemutató negyedik rész szerint a három frankofón ország közti kapcsolat és együttműködés még inkább megerősödött. Mindhárom fővárosban feléledt a remény, hogy a Sztálin halála után hatalomra került új szovjet vezetőkkel folytatott tárgyalások során megoldódnak az akut nemzetközi kérdések, ezért a két szemben álló blokk közti közeledést szorgalmazták. Átütő eredmények azonban nem következtek be. Nagy Imre 1953. júliusi kormányprogramja különös bizakodással töltötte el a három állam diplomatáit. Voltak is gesztusok magyar részről. Így például 1953. augusztusban enyhítették a nyugati diplomatákkal szemben 1951. januárban bevezetett Magyarországon belüli utazási korlátozásokat. Megfigyelhető volt továbbá bizonyos korlátozott nyitás, főként a kultúra területén: nagyobb számban beengedtek nem marxista művészeket és tudósokat, szélesebb lehetőségek kínálkoztak a francia nyelv oktatására. Mindezek célja azonban Fejérdy szerint inkább a propagandalehetőségek külföldi szélesítése volt. A három frankofón országban található magyar követségek elszigeteltsége tovább fokozódott, mivel szinte csak a helyi kommunista pártokkal és azok szimpatizánsaival álltak kapcsolatban. A Rákosi vezette visszarendeződés miatt pedig a kedvező változások hatása csak korlátozott lehetett.

Újabb pozitív elmozdulást Franciaország, Belgium és Svájc Magyarországgal való viszonyában a szerző 1956 nyarára vonatkozóan, Rákosinak a hatalomból való eltávolításával összefüggésben állapít meg: ezt követően gyors ütemű nyitást ír le főként a kultúra és a gazdaság tekintetében. A forradalom előestéjén a három frankofón ország külügyi vezetése az olvadás nyomán végbement reformok következtében Magyarországot az egyik legígéretesebb csatlós államnak látta. Felmerült, hogy a követségeket nagykövetség rangjára emelik, illetve tervek születtek parlamenti képviselők kölcsönös látogatásáról – mindezen elképzelések azonban hosszú időre meghíúsultak az 1956-os forradalom szovjetek általi leverése miatt...

A monográfia következtetéseiben Fejérdy Gergely először sorra veszi, hogy a három vizsgált állam Magyarországgal kapcsolatos percepciójában milyen közös pontok figyelhetők meg, majd rátér a könyve elején felvázolt, a frankofónia hatásával kapcsolatos gondolatkísérletének bővebb kifejtésére. A francia, a belga és a svájci külpolitika – Fejérdy kutatásai szerint – úgy tekintett Magyarországra, főként Sztálin 1953-ban bekövetkezett halála után, mint a Szovjetunió kísérleti terepére a szovjet blokkon belül. Úgy vélték továbbá, hogy Magyarország kitűnő lehetőséget nyújt a moszkvai vezetésen belüli erőviszonyok tanulmányozására is. A vasfüggöny többi államához képest kevésbé tűnt számukra agresszívnek, amit abból eredeztettek, hogy a Szovjetunió kisebb mértékben használta a nemzetközi porondon. Azon a véleményen voltak, hogy a magyar kommunista rendszert kizárólag a szovjet hadsereg jelenléte teszi lehetővé. Háborús konfliktus esetén Magyarország a szovjet blokk leggyengébb láncszeme lenne. Úgy látták, hogy a magyar lakosság mély kommunizmusellenessége és nemzeti érzelmei nem tesznek lehetővé ősziinte hosszú távú együttműködést egy szláv nagyhatalommal.

Fejérdy Gergely könyvének egyik legérdekesebb része a frankofón tényezők kimutatása a vizsgált négy ország interakcióiban. Érvelésében vannak valóban meggyőző, kevésbé helytállóknak tűnő és inkább érdekességnek tekinthető részletek egyaránt. Az erős érvek közé sorolom, hogy a vizsgált időszakban a svájci és a belga diplomácia irányítói országuk francia nyelvű vidékeiről származtak. A Magyarországon szolgáló svájci diplomaták többsége és sokan a belgák közül franciául végezték tanulmányaikat. Némelyek közülük Franciaországban is tanultak, vagy Franciaországban is szolgáltak diplomataként a két világháború között. A francia külügy nagy figyelemmel követte frankofón szomszédjainak politikáját a szovjet csatlós államok esetében (például a berni francia nagykövetség rendszeresen küldte a térségünkkel foglalkozó svájci cikkeket Párizsba). A három ország rendszeresen támogatta egymást Kelet-Közép-Európa kapcsán, az egyaránt NATO-tag Franciaország és Belgium között még szorosabb együttműködés alakult ki. Kevésbé tartom viszont helytállóknak, amikor a szerző a frankofón országok budapesti misszióvezetőinek erős szolidaritását azzal támasztja alá, hogy „bizonyos esetekben még értesüléseiket is megosztották egymással” (538.). Ez ugyanis az egymással baráti viszonyt ápoló országok követségeinek napi munkagyakorlatához tartozik. Azt sem lehet betudni a frankofón közösség összetartó erejének, hogy az 1950-es évek elején a magyar külügyminisztériumban szovjet mintára olyan hivatali struktúrát alakítottak ki, amelyben a három frankofón ország a Nyugat-Európával foglalkozó részleghez került (539.).

Inkább a hasznos és érdekes adalékok, mint az érvek közé sorolom a korabeli magyar külügyi rendszer frankofón elemeinek számbavételét. Fejérdy Gergely művéből megtudhatjuk, hogy a magyar külügyminisztérium a budapesti diplomáciai missziókhöz küldött hivatalos dokumentumaiban a magyar mellett következetesen a franciát használta (1953-tól az orosz is). Több olyan magyar diplomata is teljesített szolgálatot Párizsban, Brüsszelben és Bernben, akik Franciaországban végezték tanulmányaikat, vagy egymást követően több frankofón országban is dolgoztak. A legjobb példa erre Kutas Imre, aki 1953-ban ügyvivő volt Svájcban, 1954 és 1958 között a párizsi magyar diplomáciai missziót vezette, majd 1958–1960 között a brüsszeli kirendeltséget irányította. Fejérdy több olyan, az 1945 utáni magyar külpolitikában szerepet játszó személyt említ, akiknek előéletében hangsúlyosan megfigyelhető a frankofón elem: egyesek Moszkva küldöttjeiként aktív szerepet játszottak a francia és a belga kommunista munkásmozgalomban: így például Berei Andor (1949–1954-ben külügyminiszter-helyettes) 1934 és 1945 között Moszkva küldöttje volt a belga kommunista pártban. Gerő Ernő a két világháború között hosszú ideig a Kominternt képviselte a belga és a francia kommunista pártban. Az eredetileg francia nyelvű tanár Rajk László (1948–1949-ben külügyminiszter) tanulmányai egy részét Párizsban végezte, és a spanyol polgárháború után Franciaországban élt menekültként. Maga Rákosi is beszélt franciául...

A szerző arra az összefoglaló következtetésre jut, hogy a Franciaország, Belgium és Svájc Magyarországgal kapcsolatos külpolitikájában szerepet vállaló diplomaták tevékenységére befolyással bírt „a közös frankofón eredetük, képzettségük, hálózataik, amelyben gyakran a magyar résztvevőkkel (főként olyan emigránsok, művészek és magas rangú hivatalnokok, akik tanulmányaikat külföldön végezték...) is osztoztak.” A szerző véleménye szerint ezen tényezők hatása nem szűnt meg teljesen a hidegháborús viszonyok közepe sem.

A frankofónia erőteljes nyelvi és kulturális jelenléte a vizsgált „történetben” aligha vonható kétségbe. Az ezt hordozó elemek összegyűjtése számos érdekes tudásanyaggal szolgál a korszak megismeréséhez. Mindez azonban – megítélésem szerint – nem támasztja alá bizonyító erővel a frankofón tényező elsőrendű hatását az események alakulására. Fran-

ciaországnak az Egyesült Államokkal és Nagy-Britanniával való stratégiai szövetségi kapcsolata a nyelvi, kulturális és mentalitásbeli különbözőségek ellenére is igen szoros együttműködést eredményezett a szovjet érdekszférába került Magyarországon is.

Fejérdy Gergely hatalmas mennyiségű levéltári és könyvészeti anyagra támaszkodó, kiválóan megírt monográfiája mindazonáltal nagy jelentőségű hozzájárulás a kelet–nyugati kapcsolatok, a hidegháború történetének kutatásához, a szovjet térfoglaláshoz való nyugati hozzáállás tanulmányozásához, az európai frankofón országok sajátos szempontjainak megismeréséhez. Ahogyan George-Henri Soutou a mű előszavában írja: „Ez a könyv válasz azoknak, akik túl gyorsan jelentik ki, hogy a hidegháború idején Nyugat-Európa túl könnyedén hagyta sorsára Kelet-Európát: a valóság ennél végtelenül bonyolultabb.”

Kecskés D. Gusztáv

CONTENTS

Researching the Empire in Russia (Zoltán Sz. Bíró)	503
<i>Studies</i>	
Gábor Gyóni: Russia as Empire: Territorial Expansion and Population of the Russian Empire	505
Zoltán Sz. Bíró: Being “Alien” in the Russian Empire: The Legal and Social Status of “Eastern” and “Western” Ethnic Groups	521
Ekaterina Pravilova: The Role of Internal Colonization in the Bureaucratic System of the Russian Empire	553
András Deák: Under the Sign of Inertia: Economic Modernization and Orientation Change in the Post-Soviet Space	575
Márta Font: Andreas the First and Yaroslav the Wise	607
Endre Sashalmi: The Coronation Medal as a Vehicle of Legitimation: Iconographic Analysis of the Coronation Medals of Four Empresses, Catherine I, Anne, Elisabeth and Catherine II	625
<i>Workshop</i>	
Alexandr Stykalin: The 1956 Hungarian Revolution and the Soviet–Yugoslav Relations: Reflections on a New Documentary Book	645
<i>Book Reviews</i>	
From the Human Body to the Clockwork: Metaphors of State, and State-building (György Képes)	667
Atatürk and the New Turkey in the Nazi Imagination (Péter Pál Kránitz)	672
The French-speaking European Countries and Hungary at the Beginnings of the Cold War (Gusztáv D. Kecskés)	675

SZERZŐINK

Deák András, PhD, tudományos főmunkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet • Font Márta, az MTA doktora, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem BTK • Gyóni Gábor, PhD, tudományos munkatárs, ELTE BTK • Kecskés D. Gusztáv, PhD, tudományos főmunkatárs, MTA BTK Történettudományi Intézet • Képes György, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar • Kránitz Péter Pál, doktorandusz, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK • Pravilova, Jekatyerina, egyetemi tanár, Princeton University History Department • Sashalmi Endre, az MTA doktora, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem BTK • Sz. Bíró Zoltán, tudományos főmunkatárs, MTA BTK Történettudományi Intézet • Sztikalin, Alekszandr, kandidátus, tudományos főmunkatárs, Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai Intézet

Ára: 600 Ft
Előfizetőknek: 500 Ft

TERJESZTI A MAGYAR POSTA

Előfizethető személyesen a postahelyeken és a kézbesítőnél, vagy a Központi Hírlap Iroda zöldszámán: 06-80/444-444, e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 1-303-3440, vagy levélben a Magyar Posta Zrt. Központi Hírlap Iroda, Budapest 1008 címen.

Számonként megvásárolható az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében (1014 Budapest, Úri utca 53., telefon: 224-6700/624, 626 mellék).

A Világtörténet 2015-ös évfolyamának megjelentetését a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja

nka
Nemzeti Kulturális Alap